

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:
Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 l. 60 kr.
(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví **Em. Petříka**.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly.

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Michal Ivanovič Glinka.

(Pokračování.)

Podle hudebního svého vzdělání čelil Glinka přímo k tomu, aby se stal virtuosem na piano, skladatelem koncertních děl pro tento nástroj. Navzdor výhradnému tomuto směru, danému hudebním jeho schopnostem, nestal se z Glinky ni pianista, ni skladatel pro piano. Samostatný, originální talent jeho pudil ho jinam, ku zpracování jiných žvlů, v něm již živších, však od něho ještě nepoznaných; tak že Glinka na celé své umělecké dráze napsal velmi málo pro piano a to, co napsal, nevynikalo ani původností, ani silou. Glinka v ničem nepošinul nástroj tento vpřed naproti svým předchůdcům neb vrstevníkům, mezi tím co, utvořiv svůj vlastní, originální orchestr ve svých skladbách instrumentálních a ve svých operách, nové udělil role větší části nástrojů orchestrálních. náklonnost k instrumentálním věcem, k orchestru, jest charakteristickou známkou jeho talentu.

Hra jeho na housle, ačkoli v ní valně neprosplval, stala se mu užitečnou tím, že jej sblížila s orchestrem. Učinilaf mu možným sčastniti se o prázdninách produkcí svrchu dotčeného strýcova orchestru, kterýž za jeho vedení a spolupůsobení později hlavně ouvertury Cherubiniho, Měhula, Mozarta, Beethovena, Bernarda Romberga a j. a symfonie Haydenovy, Mozartovy a Beethovenovy provozoval. Docendo discimus! Za velikou svou mistrnost ve skladbách instrumentálních zavázán jest Glinka díky především — orchestru svého strýce.

Však i Petrohrad poskytoval mu mnoho prostředků k hudebnímu vzdělání: navštěvování opery a známých domů, kde hudební výkony byly na denním pořádku, obeznámilo ho s hudbou francouzskou, německou a italskou.

V čas pobytu v učilišti padají též první jeho pokusy ve skladbě. Pravíf o tom v zápiskách: „Na počátku jara r. 1822 uvedli mne v jednu rodinu, kde jsem se seznámil s mladou, krásnou paní, hrající zručně na harfu a kromě toho vládnoucí líbezným sopranem. — Její krásné vlastnosti a laskavé se mnou obcování rozševalili mé srdce a oživily mou obrazotvornost. — Abych se jí zavděčil, napsal jsem variaci na oblíbené její thema (C-Dur) z opery: Švýcarská rodina. Nato napsal jsem variaci pro harfu a piano na thema Mozartovo (Es-Dur), po té valčík vlastního výmyslu pro piano (F-Dur). Více o tom nevím; vím jen, že to byly první pokusy v skladbě, ačkoliv jsem tenkrát ještě neznal generalního bassu . . .“

Ačkoli Glinka poslední rok pro hudební zaměstnání téměř úplně zanedbával studií svých, vyšel z pensionátu přece r. 1822 první a s právem na „čin 10. třídy.“ Vstoupením jeho r. 1824 do služby — která mu ukládala, mimochodem řečeno, tak málo povinností, že se dle libosti mohl hudbou zabývati — rozšířil se ještě více obor jeho známostí, mezi nimiž se nazvíce hudba pěstovala a kde se obzvláště posloucháním výtečných pěveckých produkcí, dílem i působením v nich, chuť ku zpěvu v něm probudila, tak že se mu ještě v 20. roce u Vlacha Bellolliho s prospěchem učiti jal. Tu počal také kusy vokální skládati; „první nepodařený pokus ve skladbě s textem sahá v rok 1825, byla to romance na slova K. A. Bachturina: „Kdy jsem složil“ — píše v zápiskách — „první zdařilou romanci: „Nepokoušej mne bez potřeby“ (slova Baratynského) nepamatuju se; domýšlím se ale, že jsem ji napsal v témž čase, totiž v r. 1825.“

Bývalý učitel jeho Meier stal se mu přítelem a obcováním s ním mělo blahodárny vliv na jeho umělecký vývin. (Pokr.)

Gluckův Orfeus a reforma opery.

(Pokračování.)

Samo sebou se rozumí, že Gluck neprolomil již svým „Orfeem“ všechna pouta dosavadních konvenienčních forem hudebních, do nichž se tak byl vžil, že je v obou „Ifigeniích“ jenom volnějším učiniti, nikoliv ale docela překonati mohl.

Tím však stojíme již na prahu *positivních reform* Gluckových. Formy totiž, jichž stará opera užívala a ještě nyní částečně užívá (k. př. známé symetrické formy písně a tance) zajisté *samy o sobě* jsou v hudbě oprávněné; jedná se zde jen o jakýs *kladný princip*, jenž by rozhodoval, *kdy a kde* se jich použití smí a má v hudebním dramatu.

A tento princip, jenž celým tehdejším světem uměleckým zatřásl, jest u Glucka následující: *hudba operní má býti především charakteristickou čili významnou; co však má charakterisovati, to předpisuje hudebníkovi básník svým textem, totiž povahy, city, vášně osob dramatických, jejich řeči, situace atd.* Gluck sám užívá (ve svém listu, jímž „Alcestu“ věnuje velkovévodovi Toskánskému) tohoto známého obrazu: „... hudba operní má býti poesíí (textu) tím, čím správné a spořádané kresbě jest živost barev a šťastné rozdělení stínů a světél, sloužíc jen k tomu, aby postavy oživovala, nikoliv ale k tomu, aby je ničila.“ Nebudeme zde rozhodovati záhadnou otázku, zdali tato slova jsou právě nejpříměřenějším výrazem toho, co náš reformátor chtěl, nýbrž při-

držíme se toliko *karakterističnosti* hudby operní co principu jenž jasně, zřejmě a nepopíratelně vysvítá nejen ze všech slov a spisů, ale i ze skutků Gluckových.

Chceme-li poznati, jak dalece tomuto principu vyhovuje zejména „Orfeus,“ musíme rozeznávat *všeobecnou karakterističnost* ve věrném líčení jak okamžitých citův a situací, tak i povšechného rázu povah osob jednajících, celých scen, jednání, ba i celého dramatu, — a pak *karakterističnost* ve podrobném přispůsobování melodií slovům básníkovým též co do *deklamace*.

Karakterističnost všeobecná jest vedle zapuzení koloratury a vůbec všeho virtuoství z opery *nejpřednější zásluhou Gluckova „Orfea“*, a zásluhou tím větší, čím skromnější jsou prostředky, jimiž tak skvělého výsledku dosaženo. Jen dvě dramatické osoby (k tomu oba hlasy ženské), jednoduché, prosté motivy melodické a rytmické, nemalá skromnost i co do volby tonin a modulací, zamítání všech příliš umělých a složitých forem, jichž někteří současní skladatelé — zvláště němečtí — i v opeře užívali, velmi mírná instrumentace — — toť jsou prostředky, jimiž Gluck způsobem nepřekonatelným dovedl vylíčiti celou stupnici nejrůznějších citů: něžné lkání nad hrobem milenčiným, protkané sladkými, toužebnými vzpomínkami; všechny hrůzy pekel, nad nimiž vítězí — prostá, žaluplná píseň; nejvyšší rozkoš a utěšenou blaženost rajskou, brzo na to zase nejkrutší boj v zoufalém srdci — pak tichý, hluboký bol nad opětnou ztrátou — a konečně vítězné plesání lásky jako nadšený epilog!

A při vši této různosti a rozmanitosti tvoří nejen každá scéna a každé jednání, ale i *celá opera jednotný organismus* antickým duchem ušlechtilé mírnosti a vznešené prostoty oživený, pravý to mikrokosmos milujícího srdce.

Ouvertuře vytýkají sice mnozí, že prý se nehodí k celku opery, zejména pak, že v začáteční situaci neuvádí: však bedlivému a nepředpojatému pozorovateli objeví se tato ouvertura zajisté co *samostatný proslov*, jenž podobně jako finale, které jsme již nahoře nazvali doslovem opery, základní myšlenku, vítězoslávu lásky a umění hlásá, a hned prvními slavnostními zvuky svými nám jasnou říši hellenského mythu otvírá. Úlohou pak docela *samostatné, s první scénou nesouvisící* ouvertury, (a takovou jesti předehra k „Orfeu“ naproti ostatním ouverturám Gluckovým), nemůž býti ovšem úvod právě v tuto první scénu; k tomu zde postačuje úplně krátká introdukce čtrnácti taktů do C-moll, jejíž vstup po C-dur ouvertury významným tímto kontrastem na téže tonice výtečně působí.

Podobně jako „Orfeus“ mají i ostatní velké opery Gluckovy každá svůj zvláštní, jednotný, důsledně provedený ráz, ideí celého dramatu přispůsobený, a účinkují takto hlavně tím, čím každé klasické dílo především účinkovati má: totiž *svým celkem*. A právě na této vlastnosti zakládá se všeobecně uznaná *antická povaha* plodů Gluckových. —

(Pokračování.)

Slovo o varhanách a hře na varhany.

(Dokončení.)

Konečně upozorňuji na důkladné dílo „Hlas varhan,“ v němž se nalezá velká sbírka chorálů, které obratně a s nevšední znalostí harmonisoval p. J. Müller, varhaník chrámu sv. Mikuláše.

Probravše hru chorální a mezihry k chorálu, obrátíme se nyní k části druhé: *praeludium* a *hrám slavnostním*. Praeludium čili předehra slouží při započetí služeb Božích k chorálnímu zpěvu neb k zpívaným slavným mším (figuralním) co předchozí samostatná skladba, kterouž má varhaník jakožto přípravu k nastávající funkci buď z hlavy volně improvizovat aneb z not přednášet. Takovéto přede hry mohou býti velmi rozmanité povahy; musí však tak promyšleny a zosnovány býti, aby se co do slohu nepřičily důstojnosti a co do charakteru byly úplně přiměřeny obsahu konaných obřadů u oltáře. Často zavdá sám chorál látky k přede hře; varhaník otera si thému z chorálu vzatou fugiruje neb figuruje ji kontrapunkticky; nedá-li se to však dělat z chorálu, utvoří si varhaník chorálu nápodobnou melodii a provede ji tímtež způsobem.

Co se charakteru praeludií týče, dlužno podotknouti, jak následuje. Předehra k velké zpívané mši sv. budiž vždy *slavná*; ke mši za zesnulé čili k rekviím *zádumčivá a pokorná*; v čas adventní a postní *jednoduchá ale vznešená*; v čas vánoční (pastoralní) *pohyblivá a veselá*; předehra na velkonoční a svatodušní hod Boží, jakož i k jiným velkým slavnostem vynikej *duchaplnou velebností, mohutností, silou a majestátností*.

Z toho vysvítá, že je dvojí druh předeher, *předehra k chorálu a předehra slavnostná*. *Předehra k chorálu* má vnitřnímu obsahu a rázu jeho úplně vyhověti a z té příčiny má varhaník přede hrou probouzeti jen takové city, jež spočívají v chorálu samém a nepřičí se povaze jeho. *Předehra slavnostná* liší se od chorálu tím, že může varhaník v slavnostné veškeré své umění kontrapunktické rozvinouti; poskytuje se mu zde příležitost i čas, že může hráti celé fugy a technickou svou zručnost a duševní tvůrčí sílu skvěle osvědčiti. Zde přijde na jevo, jakými vlohami hudebními je varhaník nadán a v jaké míře si osvojil theoretické i praktické vědomosti, jichž vyžaduje jeho povolání.

Pravý umělec varhanní zvoliv si thému rozprádá ji uměle aneb ve formě volné fugy ji dle pravidel provádí. Nemusím ani podotýkati, že každý důkladný varhaník musí se dříve seznámiti se skladbami velmistra Seb. Bacha. Praeludie a fugy tohoto velikána vynikají neobyčejným proudem kontrapunktickým a nevšedním proplítáním thémy v imitaci a umělými kanonickými větami nad skladby jiných skladatelů. Mimo Bacha seznam se varhaník s varhanními skladbami Haendlovými a modernějšími Mendelssohnovými a Hessovými; neboť studováním děl takových osvěží a sesílí se fantasie varhaníkova.

Ze starších skladatelů českých poukázati dlužno k mistru Segru a Briximu. V každé sebe menší skladbě jejich je thema dle přísných pravidel nauky o fuzě důkladně a důmyslně zosnována a provedena. Zvláštního povšimnutí zasluhuje však dílo Segerovo „50 počíslovaných příkladů,“ které výtečný Karel Píč čtverhlasně zpracoval. Je to velmi pěkná škola tak nazvaného „generálního bassu,“ a leží, jak se zdá, ladem v závodě J. Hofmanna v Praze. Školu tu doporučím zvláště mladým varhaníkům, kteří neumí dle počíslovaného bassu hráti a neznají klíčů, jež se zde neb onde objevují. Doufám, že nemusím zde širě mluvit o tom, jak důležitá a nutná jest každému varhaníku znalost generalního bassu. Kdo si jen sběhle prohledne kostelní skladhy od Tůmy, Brixiho, Horáka a větší díl skladeb Führerových, které naskrze

Úvahy,

psány jsou v počíslovaném bassu: musí doznati, že nezbyvá nastávajícímu varhaníku nic jiného, než aby se vši píli studoval a dokonale se hráti naučil generální bass.

Že mladí varhaníci v tomto ohledu mnohých poklesků se dopouštějí, vím ze zkušenosti. Jistý mladý varhaník v Praze hrál, neznaje klíčů, tenorové noty za bassové, z čehož strašné kvinty povstaly.

Aby se varhaník v improvisování zdokonalil, dlužno aby pilně prostudoval varhanní skladby od Segra a Brixiho a jiných českých kontrapunktistů, jejichž skladby najdeš v díle: *Fugen und Praeludien von älteren vaterländischen Compositoren, redigirt von R. Führer, Schütz und Vitásek*. V díle tom jsou výtečné varhanní skladby od Segra, Brixiho, Zacha, Vaňhala, Rejchy, Eberlina a t. d. Dále doporučuji velmi zdařilé dílo „*Museum für Orgelspieler. — Sammlung gediegener Orgelcompositionen älterer und neuerer Zeit.*“ I zde nachází v první řadě mistrovské skladby Segra a Brixiho, které už v předešlých Daliborech od Z. Kolečovského a L. Zvonaře oceněny jsou a jež co nejvřeleji doporučíme ústavům pro vzdělání učitelů a školám varhanickým.

Je věru na čase, aby se žáci na podobných ústavech důkladně seznámili se skladbami, jež byli naši předkové vytvořili; neboť nejprv dlužno zevrubně znáti domácí literaturu skladeb varhanních a pak slušno poohlídnouti se po výtečných skladbách cizích komponistů. Mimo to jsou skladby Segrovy a Brixiovy pro každého žáka za tou příčinou velmi důležité, že podporují jeho fantasií a sílí jeho rytmický cit. — A že je toho nastávajícímu varhaníku třeba, přisvědčí mi zajisté každý; neboť jak často slycháváme, že varhaník hraje bez taktu a bez themy! Házíť akkord za akkordem beze všeho ladu a skladu a o nějakém provedení témy není ani řeči.

Konečně upozorňuji na skladby od Rob. Führera a Karla Píče a z novějších Leop. Zvonaře a Jos. Krejčího. Varhanní komposice prvních dvou jsou v každém ohledu důkladné a zvláště žákům přiměřené. Skladby Jos. Krejčího vynikajíce nevšedním vzletem, značnou fantasií a moderním leskem jsou velmi obratně zosnovány a místy i duchaplně provedeny. O nejnovějších skladbách p. Jos. Förstra a Fr. Skuherského podáme časem zvláštní úvahu.

Ze všeho, co jsme byli až dotud o vlastnostech varhaníkových pověděli, vysvítá, že má býti dokonalý varhaník rovněž tak výtečným theoretikem, jak praktickým umělcem. Varhaník, jenž všestranně vyhovuje veškerým požadavkům, jest zajisté jedním z největších umělců. Komponistovi je na př. dopřáno, že může svou skladbu důkladně propilovat, než ji vydá na světlo: avšak to se neděje u varhaníka. On musí býti každou chvíli hotov, dle nejprísnejších pravidel theorie komponovat čili improvisovat, a za tou příčinou musí dokonalý varhaník nauku o kontrapunktu, fuze a veškeré komposici velmi dobře znáti. Že však se to neděje, vím ze zkušenosti, neboť jsem měl příležitost mluvit s nastávajícími učiteli, kteří slyšeli školu kandidátní; avšak shledal jsem, že nemají ani náležitého ponětí o nauce harmonie, tím méně o kontrapunktu.

Čeněk Vínar.

Tři Fantasie na české národní písně pro piano upravil J. Löw, (op. 41). 1. Kde domov můj, 2. Ach není tu není. 3. Když jsem plela len. V Praze u Emanuele Wetzlera.

Národní písně podobají se ve své původní formě půvabným venkovankám v jednoduchých sukénkách a vyšíváných šněrovačkách, jimž neschází k vstoupení do parketovaných salónů, než jen drahocenný šat, nádherná vlečka, zlatý neb diamantový šperk, slovem zevnější ozdoba a politura. Rovněž tak má se to s národními písněmi, chceme-li jim zjednatí přístup do salonu. Skladatel musí interessantní harmonisací krásu jejich povznést, vkusnými arabeskami je okrášlit a ozdobnými figurami je vyšperkovat, slovem komponista musí jim elegance a uhlazenosti dodati. Jedni z nejpřednějších skladatelů, kteří uvedli písně národní buď ve formě fantasie, transcripce, parafrase neb variace pro piano do koncertů a salonů, byli Zikmund Goldschmid (op. 12), a Julius Schulhoff (op. 10). Mimo tyto pracovali na tomto poli Frant. Bendl (op. 8. 45. 47.), Vilém Gra (op. 5.), Edvard Nápravník (op. 3. 5.), Frant. Kaván (op. 10.), Frant. Pivoda (op. 33. 39. 50.), Bedř. Šimák (op. 22.), A. Pozděna (op. 7.), Jungmann (op. 90.), V. Kuhé, Gerber K. (op. 10.), a v nejnovějším čase p. J. Löw, jehožto tři fantasie před nějakým časem byly tiskem vyšly. První fantasie na znárodnělou (nikoliv národní) píseň „*Kde domov můj*“ je komponována v slohu salonním a jest dosti zdařilá. Po úvodu do F-dur v tříčtvrtečním taktu, v němž zajímavá modulace do A-moll hledí na se pozornost obrátit, následuje exposice v devítiosmičkovém taktu. Důmyslně vymyšlená a při tom přec snadná kadence přivádí nás pak k hlavní témě. Ačkoliv celá exposice se k témě dobře hodí, upomíná nás, ač slabounce, na Prochův „*Alpenhorn*“, a to jmenovitě vždy v taktech začátečních. Průvod melodie je sice přiměřený; nepovznáší se však nad povrch obyčejnosti, a přechody jsou již v písni samé odůvodněny. Bezprostředně pojí se k tomu modulace do As-dur a nyní započne v tétéž tónině první variace témy. Variace ta je dosti vkusná a lepá a vkusně provedená. Několika velmi zdařilými passažemi, z nichž chvalné zmínky zasluhuje utěšeně harmonisovaná škála, přicházíme opět k prvotní tónině do F-dur a zároveň k druhé variaci. S touto nemůžeme tak úplně souhlasiti, poněvadž máme za to, že se tato naskrz lyrická melodie nedá vtěsnati do pochodového tempa. Konečně upozorňujeme na některé chyby tisku. V třetím taktu je chyba tisku; má být *c* místo *hes*; v pátém taktu bylo by lépe, aby bylo v bassové hořejší partii místo *es* raději *d*; skladatel chtěl zde vlastně míti *des*. Pominouce mlčením některé harmonické poklesky, na př. přičnosti, které u novějších skladatelů klavírních jaksí přišly do obliby, podotýkáme ještě, že i s mnohými modulacemi souhlasiti nemůžeme. V celku je však skladba dosti zdařilá a dosáhne při dobrém provedení jistě žádoucího výsledku. Totéž můžeme říci o druhé fantasii na píseň „*Ach není tu, není.*“ Komponista užil už k introdukci témy, která trvající osm taktů, přechází praeludiem do variací, která však až do strany čtvrté je ovšednělá. Následující vlastní téma je pěkná a správně harmonisována. Průvod, zosnovaný dle Schulhoffa, v snadnějším slohu, je vůbec zcela přiměřený; avšak prostřední hráči, pro něž se hodí tato fantasie, potkají se v průběhu skladby s několika těžkostmi, které však se při pilnějším cvičení podají. Při správném provedení nemine se skladba s dobrým účinkem. — Třetí fantasie „*Když jsem plela len*“ má podobné přednosti a vady jako fantasie první a jen to bychom si byli přáli, aby v jednotlivých variacích národní motiv průzračněji vystupoval a jednotlivé variace přiměřenějšími přechody se spojovaly. Ostatně doporučujeme dílo to co vhodné cvičení pro žáky poněkud pokročilejší. Jak ze všeho vysvítá, složil jak se zdá p. Löw, jenž se mnohými dobrými skladbami co schopný skladatel byl osvědčil, fantasie ty na kvap a tu nelze se diviti, že nejsou tak propilovány, jak by býti měly.

Dopisy.

Z Petrohradu. (Patti. — Adami a Andreo. — Dargomyžeskij †.)

Aby jste měli ponětí, jaké zde oslavy došla Adelina Patti, sděluju Vám, že byla prvního večera takřka květinami zasypána. Cena jejich páci se na 5000 rublů. — Na Marianském divadle požívá nyní velké obliby primadonna Adami (Budelova) a tenorista Andrěv; v „Robertu ďáblu“ dostalo se oběma nejhlučnější pochvaly. — Proslulý skladatel Aleksandr Verževič Dargomyžskij zemřel zde dne 17. ledna v 55. roku svého stáří. Smrt zastihla ho nad dokončenou právě novou operou „Kamenyj gost“, která je na štěstí přec už tak dalece vypracována, že se bude moct na divadle provozovat, a že zjedná památce jména Dargomyžského novou slávu. Dargomyžský byl zámožný a svobodný. Jeho obě opery „Rusalka“ a „Esmeralda“ jsou na repertoiru ruské opery. Mimo ty sepsal velký počet půvabných romancí a orkestrálních fantasií. Tyto jakož i jeho dramatické skladby vyznačují se více jemným skoro mosaikovým zpracováním, než silou dramatickou; jeho melodie jsou hlavně ušlechtilé a poetické. Dargomyžskij měl zvláště rozhodný talent pro satyricko-komické věci. Jeho opera „Don Juan“ dle Puškina zůstala bobužel nedokončenou. Dargomyžskij byl též členem ředitelstva konservatoria.

Z Moskvy. (Hudební spolek.)

11. (23.) ledna odbývána schůze výroční ruského spolku musikálního v sále spolkovém, v kteréž se provedlo: 1. Overtura k opeře „Král Manfred“ od Reineka. 2. Chor ze mše od Beethovena. — 3. Druhá symfonie (C-dur) od Schumannna. J. P.

Z Paříže. (Nová opera „Piccolino“ od paní Grandvalové.)

Je to zajisté velká vzácnost, slyšeti tříaktovou operu od ženské a proto cítím se povinna, zmíniti se o nové opeře „Piccolino“ od paní Grandvalové. Vím sice, že tato skladatelka složila už mši, v níž se nachází mistrovské Benedictus; slyšel jsem sice od tétož komponistky jednoaktovou operetku „La Penitente“ (Kající žena); avšak neodvážil jsem se souditi z těchto dvou pokusů o talentu této paní; nyní tuším mohu tak učinit. Paní Grandvalová osvědčila svou líbeznou a sympatickou hudbou své skutečné skladatelské nadání; neboť pomníme-li, že se obecenstvo uvyklé na výtečná dramatická díla Rossiniho, Belliniho, ano i Verdiho, nedá uchvátit obyčejnou prací. Paní Grandvalová vyznačuje se kouzlem, gracií, zručností a inspirací v podrobnostech; avšak nedostává se jí citu scénického a zápalu uměleckého. Méně nadaný skladatel než je ona, nebyl by as mnoho vyvedl z jednoduchého libretta Piccolino. Stůj zde stručný jeho obsah. Mladý malíř opustí svou milenkou a odebeře se do Říma. Ubohá Marta zmirajíc touhou po svém milenci vezmouc na svá bedra prkénko se sádrovými soškami, hledá jej po celé Italii. Konečně jej najde v Tivoli, stane se jeho žákyň a pronikne takto tajemství jeho života. Konečně vypátrá jeho lásku k jiné ženě. Toto libretto od Lauziera neobsahuje mnoho děje; avšak jsou skladatele, kteří ještě z menší látky, na př. Bellini z „Náměsíčné“ vytvořili mistrovská díla. Pakli básni této scházejí pěkné situace, vyniká přec v celku jedna povaha, to jest povaha Piccolina. Musím se vyznat, že ho paní Grandvalová jen slabě postavila v popředí. Je to zajisté nemalá vada tohoto díla. Slyšel jsem více hlasů, že v skladbě té je mnoho reminiscencí; to je pravda; avšak hudebníci mají obyčejně zvyk, jeden druhého reprodukovati. Neznám umění, kde může člověk pod zapřenou dělat snadněji půjčky, jako v hudbě. Znam mnoho komponistů, kteří jméním svého souseda zbohatli a se proslavili.

Z Milána. (Nové opery. — Virtuosoové Piatti a Sivori. — Jaká jména dostávají divadla. — Časopisy Rossini. — Slč. Teresa Stolzova a Vizjakova. — Sestry Marchisiovy. — Slč. Matilda Zavrtalova.)

Petrella odebral se do Neapoli, kdež započaly zkoušky k jeho nové opeře „Giovanna II.“ — Taktéž připravuje se k provozování ve Florenci nová opera „La martire“ od mladistvého maestra Ed. Perelliho, za níž byl obdržel cenu 3000 lir. Nová opera „Republicani e Sforzeschi“ od maestra Maccariniho, která

se měla v Piacenze provozovat, neprošla prý censuru. Uvidíme! Lionello Ventura zanáší se komponováním nové opery, k níž mu Michaelae Bono text píše. — V pařížském divadle „Fantaisies Parisiennes“ konají se pilné zkoušky k nové opeře „Una Follia a Roma“ od Freder. Ricciho, švakra vaší rodačky Tere-sy Stolzové. — Dále komponuje kníže Poniatowski italskou operu „Gelmina“ pro slč. Hauckovu; a konečně skládá maestro Marco Sala novou komickou operu, k nížto mu Arrigo Boito text byl napsal. — Věhlasný virtuos na cello Piatti jmenován jest professorem cella na královské akademii hudby v Londýně. Slavný virtuos na housle Camillo Sivori, jsa nedávno přítomen otevření nového divadla ve Finalmarino, které pokřtěno jest jménem jeho, dal se tam při nadšené pochvale obecenstva slyšeti. Vůbec panuje v Italii chvalitebný obyčej, že divadla dostávají jména po slavných domácích umělcích. Tak na př. jmenuje se divadlo v Palermě „Bellini“ po znamenitém skladateli „Normy“; divadlo v Janově „Paganini“ po nedostižném houslistovi; divadlo v Turině „Alfieri“ po slovútném básníku; divadlo v Livornu „Goldoni“ po dramatickém básníku; divadlo ve Veroně „Ristori“ po světoznámé herečce; divadla v Turině, Livorně a Benátkách „Rossini“. Ano, Rossini byl a jest až dosud nejpoblárnější osobou v Italii. Na doklad toho svědčí též okolnost, že se tři divadelní a hudební časopisy jménem „Rossini“ honosí. Jeden vychází ve Florenci, druhý v Neapoli a třetí (Giaachino Rossini) v Bologni. Mluvě o Rossinim, musím se též zmíniti, že se bude v srpnu 1869 v Pesaru na počest Rossiniho dávatí velký koncert, v němž znamenitá pěvkyně slč. Teresa Stolzova bude účinkovat. Dále se tvrdí, že umělkyně ta bude o slavnosti v Padově zpívati v opeře „Don Carlos.“ Že je pro stagionu 1869—1870 od impresaria Martinottiho engažována u královského divadla v Turině, je Vám už známo; méně však známo jest, že také slečna Vizjakova, Horvátka u téhož divadla v tétož stagioně účinkovat bude. — Jak se do-vídám, budou znamenité pěvkyně sestry Marchisiovy v příštím postě zpívati ve Valenze (ve Španělich). — Slč. Matilda Zavrtalova vystoupila před nedávnem v opeře „Giovanna d'Arco“ (Panna Orleanská) na divadle v Padově a vyznačila se svým krásným hlasem a mohutným citem dramatickým, začož se jí velké pochvaly dostalo.

Z Neuenburgu (ve Švýcařích). (Vypsání ceny za nejlepší skladby pro elektrický klavír.)

Za nejlepší skladby pro elektrický klavír jsou vypsány tři ceny, a sice: za nejlepší původní skladbu 400 franků, za transkripci na cizí motivy 150 fr. a 100 fr. Konkurs trvá až do 1. května. Bližší zprávy o elektrickém klavíru a jeho mechanice podá ochotně pan Albert Bovel, předseda obchodní a průmyslné společnosti v Neuenburku.

Z Těšína v Slezsku. (Hudební zábava p. Karla Slavíka.)

Hudební zábava, která se zde odbývala dne 22. ledna s žáky p. Karla Slavíka, došla nejskvělejšího výsledku, jsouc patrným důkazem důkladnosti páně Slavíkovy vyučovací metody, která se jevila nejen v technickém provedení, ale i v správném pojmutí duševního obsahu se strany žáků a žákyň. „Zvolené kusy,“ praví zpravodaj Silesie, „byly stupňovitě přiměřeny silám, které je provozovaly, a tak se stalo, že jsme všude pozorovali jistotu a že posluchače nikdy nepojal rušící cit kolísání. Ano i velmi nesnadná ouvertura k „Sen svatojanské noci“ byla provedena v čtyřručné úpravě naskrze zdařile, a na mnohých místech i s poetickým nádechem. K nejlepším výkonům náležejí ony sleč. Huldy Ritterovy a sleč. Ludmily Fischerovy. První rozvinula v Henseltových variacích omamující takořka techniku; slč. Fischerova osvědčila v překrásném přednosu sonaty C-dur (op. 2.) od Beethovena vřelý cit a dobré pojmutí.“ Pan Slavík může být spokojen s utěšeným výsledkem své chvalné snahy.

Z Vidně, dne 2. února. (Operetta „Toto“. — Pomník Androvi. — Kostelní hudba. — Tersák.)

Dne 1. ledna provozovala se v Karlově divadle poprvé nová burleskní operetta „Toto“ od plodného skladatele Jakuba Offenbacha a byla jmenovitě v druhém aktu velmi příznivě přijata. Skladatel byl volán a zaň děkoval řiditel p. Ascher. Hudba

operetty té je veselá; skladatel podal tu množství arií, duett a terzett, ano zpívá se v ní až příliš mnoho. Jednotlivé melodie zde zajisté znárodní. Ačkoliv operettka „Toto“ oplývá na mnohých místech hudebními půjčkami u jiných skladatelů; nedá se též upřít, že obsahuje také mnohé originální věci. Obsah operetty nestojí za mnoho, ale poskytuje příležitost k četným groteskním výjevům. — Komité umělců, kteří hodlali dávat koncert ve prospěch pomníku slavnému tenoristu Aloisu Androvi, rodilému Moravanu, usneslo se na tom, že nebude odbývat koncert, nýbrž že uspořádá k tomu cíli divadelní představení. — Landstrassská jednota pro kostelní hudbu provedla na Hromice mši do D od Václ. Horáka — Tantum ergo od Hummla — Ave Maria od Hauptmanna a Offertorium od Jos. Haydna. — Teršák, jeden z nejvýtečnějších nynějších flétistů, jenž také několikrát v Praze vystoupil, obdržel od krále portugalského rytířský kříž řádu Kristova.

Z Horažďovic, 14. ledna. (Výroční zpráva zp. sp. „Práchně.“) (Dokonč.)

Konečně se účastnil co deputace slavnosti položení základního kamene k národnímu divadlu, slavnosti položení zákl. kamene k českému gymnasiu v Budějovicích, a slavnosti Krameriusově v Klatovech. Provedl celkem 71 skladeb, mezi nimiž 35 nově nacvičených. — Čítá dnešního dne 126 údů, totiž 5 čestných, 32 činných a 89 přispívajících. Inventář spolkový rozmnožen o 77 čísel, čítá nyní celkem 214 čísel, z nichž 202 hudebniny. — Slavnost svěcení nového praporu spolkového jest doposud a zůstane i pro budoucnost jedna z nejvýznamnějších událostí v dějinách spolku našeho. Již dne 12. září, co v den předslavnostní, bylo město naše v jakémsi svátečním naladění; domy zdobené věnci, pletením a přechetnými prapory, nápisy a hesly, a v čelnějších ulicích stavěny vkusné jehlance a slávobrány. Netušený obraz rozvínoval se však nám hned časně z rána dne 13. září. A veškeré ty pestré davy až doposud co rozhárané vlny ulicemi města proudící, spojeny a slity o 9. hodině v jeden uchvacující celek, ohromný to půlkruh na „Lipkách“, rovinně podél řeky Otavy, na úpatí staroslavné naší Práchně. Odtud nastoupen pak o půl desáté hodině průvod k soše Panny Marie na náměstí. Průvod tento, sestávající ze studentstva, z četných spolků pěveckých, sokolských a živnostenských, vesměs s prapory, zavírající v středu svém družičky, zástupkyně matky praporu a kmotry, provázen dvěma odděleními banderí o 240 koních a nepočítaným obecním činil dojem, jakýž zajisté každému účastníku slavnosti utkvěl hluboko v paměti. Po slavnostní vřelé řeči předsedy spolku a ryzím duchem vlasteneckým provanutém slavn. kázání p. P. T. Býčka, následovaly za zpěvu velebného staročeského chorálního obrádku svěcení a zatloukání hřebů zástupci jednotlivých korporací. Když pak nově posvěcený skvostný prapor po vzletné řeči pí. Em. Frenzlové a rázném proslovení praporečnicka nad shromážděnými tu hodnostáři u větru zavlál, tu zavzněl rázem nekonečný jásot tisíců zde shromážděných co první ohromující pozdrav zástavy naší. V ten den o 4. hodině odpolední v zámeckém sále za spoluúčinkování veškerých zpěvackých spolků odbývaná hudební a pěvecká akademie těšila se v každém ohledu z nejlepšího úspěchu, taktéž i večer beseda na „Loretě“, kterouž slavnost celá skončena. — Vydání obnáší 1089 zl. 95 kr. a příjem 1201 zl. 65½ kr. V. M.

Z Kutné Hory. (Valná hromada „Tyla.“)

Valná hromada zpěv. spolku kutnohorského „Tyl“ odbývána dne 15. t. m. za přítomnosti 49 členů. Po zahájení schůze místopředsedou p. Drem. Říhou přednesena zpráva jednatele, z níž vysvitá, že zpěv. spolek „Tyl“ v roce minulém čítal 52 výkonných a 93 přispívajících členů; z těchto 145 členů během roku 25 vystouplo, 25 se přesídlilo a 1 zemřel. Za to však 46 členů opět přistouplo. Činně se spolek účastnil na den úmrtí J. K. Tyla, při koncertě slečny Tomíčkové, při svěcení základního kamene divadla národního (35 členy), na den Božího Těla, v Larcí odbývaném koncertě ve prospěch divadla národního, při svěcení praporu Sokola kolínského (32 členy), při vysvěcení městské nemocnice, při provedení Haydenova oratoria;

„Stvoření světa,“ v den otevření potravního spolku „Blahobyť,“ v den svaté Cecílie, při otevření Tylovy ulice a při počtí stavby nádraží kutnohorského. Zpráva kasovní vykazuje příjmů za rok 1868 496 zl. 26 kr., vydání 441 zl. 69 kr.; takže o 54, zl. 57 kr. byl příjem větší vydání. Nedoplatky obnášejí 36.65 kr. tudíž pravá hotovost 17 zl. 92 kr. Když byly projeveny odstupujícímu výboru díky povstáním, předsevzatá volba předsedy a ostatních funkcionářů. Za předsedu zvolen skorem jednohlasně činný p. prof. Knor, za jednatele p. Slavík, za pokladníka p. Chrtěk, za výbory p. Dr. Říha a p. Šafranek, za sbormistra opět p. Strebl a za správce domu p. Polák. Po krátké však promyšlené řeči nově zvoleného p. předsedy a svolání „na zdar“ novému výboru bylo sezení ukončeno. J. F.

Z Nové Paky. (Činnost zpěv. jedn. „Hlasoň“ r. 1868. — Slavnost narození P. Faustyna Procházky.)

„Boha chválit, vlasti sloužit, srdce šlechtit,“ jest zajisté cílem, k němuž směřovati má činnost každého spolku pěveckého. Že za tím cílem krácejí všichni spolkové naší milé vlasti, dokázal nám rok právě minulý v světle nejkrásnějším, dokazují zprávy, jichž se den co den dočítáme. Jak i „Hlasoň“ novopacký cíli tomu za dost učinil dle skrovných sil svých, ukazuje přehled činnosti jeho za rok 1868, který tuto podáváme. Ve valné hromadě dne 15. ledna 1868 odbývané uzavřeli shromáždění údové, aby spolek, který v letech nepokojných 66 a 67, jakož i odejítím p. ředitele spolku na hlavní školu do Josefova trochu rozvíklán byl znovu se organizoval. Zvolen tedy nový ředitel a výbor a stanovy dle nového spolkového řádu přepracovány. Dne 19. ledna dával spolek ples, při němž několik sborů zapěl, a dne 20. února pěvecko-hudební zábavu. Veliké národní slavnosti kladení základního kamene k národnímu divadlu účastnilo se 15. údů s praporem; ostatní údové oslavili radostný ten den spojivše se se zdejší jednotou tělocvičnou ve „střelnici“ hudbou a zpěvem. Slavný den narozenin otce národa dr. Fr. Palackého oslavil „Hlasoň“ pěvecko-hudební akademií, jejížto čistý výnos odevzdán nadaci Palackého. V den sv. Václava, jehožto obraz skvostný prapor náš nese, přednesl spolek v chrámu Páně zdejší velkou mši od Führera do C-dur, a Sylvestrový večer merendou, jejížto čísla obecnost až do půlnoci bavila, načez novýrok připitky a přáním přivítán byl, by nám a zubožené vlasti lepších a utěšenějších dob přinesl. Dne 13. ledna letošního roku bylo tomu 120 let, co se narodil v našem městě slovutný spisovatel český P. Faustyn Procházka. Výbor, který uradit se měl, jak památku muže toho oslavit, usnesl se, že slavně a důstojně. Za tou příčinou byla v den narozenin jeho slavná mše sv. v zdejší chrámu Páně klášterském od důst. p. děk. zdejšího sloužena, při níž školní děti s praporem, Hlasoň a Sokol s praporem a městské zastupitelstvo přítomno bylo. Hlasoň zapěl Führerovu mši do C-dur (menší) s vložkami: „pastýř a poutníci“ a „zahradu Boží“ oboje od Křížkovského. Také připravuje se velká produkce ve spojení s divadelními ochotníky, jejížto výnos má býti základem pomníku Procházka, nadace totiž pro jednoho studujícího z N. Paky, o čemž budoucně zprávu obdržíte.

Ze Zbirohu. (Valná hromada.)

Zpěvacký spolek náš „Hlahol“ odbýval dne 10. t. m. valnou výroční hromadu, již se 33 údů účastnilo. Po zahájení schůze předsedou panem P. Vojt. Kratochvílem přednesl jednatele p. Bureš výroční zprávu o činnosti spolku jakož i o nynějších jeho poměrech. Hlahol náš za první rok působení svého pokročil tak, že se stal takřka středem společenského života zdejšího. Uspořádal dvě besedy a jednu produkci pro své přispívající a zakládající údy, účastnil se 8 údy slavnosti položení základního kamene k velkému národnímu divadlu, 16 údy oslavení památky hraběte Kašpara Šternberka v Stupně a 20 údy svěcení praporu zp. spolku „Slavík“ v Hořovicích. Kromě toho provedl zastaveníčko svému předsedovi před jeho jmény a ustanovenou výroční mši spolkovou dne 1. května, zpíval při čtveru štacích o Božím těle, doprovodil dva své údy, jakož i paní a dceru jiných dvou údů ku hrobu a účastnil se třech smutečních mší za tyto. Spolek přistoupil na vyzvání pražské-

ho „Hlaholu“ ihned k jednotě českoslovanských zpěváckých spolků. Skladeb počítá již spolek přes 200 nejvíce dobrovolných to darů. Od počátku působení našeho hledí se k tomu, by co možná brzo zřízen byl řádný prapor a proto konáno bylo více sbírek k témuž účelu; dospěli jsme tak daleko, že máme již 104 zl. v hotovosti a dvě státní upsání po 50 zl. na prapor, hlavně příspěvkem p. Jos. Mudry st., p. Václava Kozlera a Em. Raziwa, jakož i zdejších studujících, kteří k účelu tomu divadelní představní dávali. — Při volbách zvolen za předsedu opět p. P. Kratochvíle, za ředitele p. Martin Eber; do výboru pak pp. Bureš František (jednatel), Štola Josef, Topinka Karel, Tůma Josef (pokladník) a Vodrážka František (kontrolor. —

Z Domažlic. (Věneček zp. sp. „Břetislav“.)

Dne 27. ledna b. r. uspořádal náš zpěvácký spolek Břetislav taneční věneček a to sice první v Domažlicích, k němuž se vybraná společnost sešla. Vlasteneckými zpěvy, deklamacemi a tancem bavili se přítomní tak srdečně, že až k samému ránu opouštěli taneční síň. Četně byl zastoupen zpěvácký spolek *Jitka* a zapěl k všeobecnému uznání několik písní. Ze sborů přednesených od zpěváckého spolku Břetislav hlučným potleskem vyznamenány byly: Isák v rozkoši. — Proč nemohl dál; — pak: Nová doba, od Vašáka. Mezi hosty vynikal pan Med. Dr. *Steidl*, osobní lékař J. cis. Vys. princezny Oldenburské. Licitací několika maličností sebralo se ve prospěch národního divadla 19 zl. r. č., k čemuž vzácný host nemálo přispěl. Srdečné díky za jeho dar. Čistý výnos věnečku obnášel 50 zl.

Kronika zpěváckých spolků.

* *Ředitelové pražských zpěv. spolků* uveřejnili tyto dni v Našich Listech následující provolání ke všem českoslovanským zpěv. spolkům:

Slavným zpěváckým spolkům českoslovanským!

Důležitost časopisu, jenž by zastupoval svědomitě hudební zájmy vůbec a zpěváckých spolků zvláště, leží zajisté příliš na bíledni, než abychom museli šíře o ní promluvit.

Postrádající po čtyry leta hudebního časopisu cítili jsme předobře potřebu takového listu a s mnohých stran projeveno přání, aby se někdo uvázal ve vydávání časopisu hudebního.

Přání tomu ochotně vyhověl hudební spisovatel p. Eman. Meliš, odhodlav se vydávati opět hudební časopis „Dalibor“, jenž má býti **orgánem všech zpěváckých spolků českoslovanských** a jich zájmy v první řadě zastupovat.

Hudební časopis „Dalibor“ vyhovuje jako dříve zájmům těmto v úplné míře a patří zajisté mezi první tohoto druhu. Kladouce to **slavným zpěváckým spolkům** vřele na srdce, vyzýváme je k valnému účastenství a doufáme, že nebude jediného z nich, jenž by nenahlížel všestranný prospěch, který kyne z tohoto listu celku i jednotlivci a jenž by k udržení jeho skromnou beztoho obětí nepřispěl.

Karel Bendl,

ředitel „Hlaholu“ v Praze.

Jos. A. Bergmann,

ředitel zpěv. spolku „Lukese“ na Smíchově.

Josef Drahorad,

ředitel „Lumíra“ malostranského.

Ferdinand Heller,

ředitel zpěv. spolku „Beseda“ v Praze.

Bedřich Kirchner,

ředitel zpěv. spolku „Slavoje“ v Karlíně.

* *Hlahol Plzeňský* odbýval dne 27. ledna „u císaře rakouského“ své šibřinky.

* *Slavjan Královéhradecký* uspořádá dne 7. února v místnostech měšťanské besedy ples. Maškary mají přístup, vymohou-li si zvláštního legitimačního lístku u p. Jana Šantrůčka.

* *Táborský zpěv. spolek „Žižka“* odbýval dne 31. ledna

produkcí, jejíž program byl tento: Starý ženich, sbor od Vil. Blodka. — Ptáče, smíšený sbor od Dr. L. Procházky. — Žárlivý basař, sbor od L. Zvonaře. Na to následovala hudba.

* *Slánský „Dalibor“* uspořádal dne 31. ledna pro své přispívající údy na všeobecnou žádost po třetí Illnerovu operettu „Kvas krále Vondry“, načež následoval tanec. O půl noci provedl zase „Symfonie na brkačky“ a hned na to „Čínský pochod.“ Místnosti byly obecenstvem domácím i okolním téměř přeplněny. Musím podotknouti, že jest činnost našeho Dalibora značná a operettu zmíněnou provedl tak přesně, zvláštní partie byly tak zastoupeny, že bez lichocení tu největší chválu a uznání zasluhuje. Konečně musím zde i zmínku učiniti, že spolek náš má své vlastní vkusně zbudované jeviště, které užívá při letních zábavách v zahradě. J. P.

* *Domažlický Břetislav* hodlal — jak se nám píše — ku konci masopustu provozovati Illnerovu operettku „Kvas krále Vondry“ a tedy spočívá *bezpochyby* zpráva o Plzeňském Hlaholu, který dle Plz. Nov. byl do Domažlic pozván, aby tam tu kterou operettku provedl, na mýlce neb nedorozumění. Dne 27. ledna uspořádal Břetislav masopustní merendu.

* *Beseda, již Jilemnický zpěv. spolek „Branislav“* dne 31. př. m. v sále u bílého beránka zde uspořádal, byla přechetně navštívěna a dosáhla skvělého výsledku, což nejvíce prvnímu vystoupení zdejších ochotnic nastávajícího *divčího* zpěv. spolku za řízením p. Dr. Jana Bareše přičísti dlužno. Buďtež jim tímto veřejně nejvřelejší díky vzdány. Doufáme, že spolek tento co nejdříve se utvoří, v život vstoupí a ruku v ruce s Branislavem na dráze tak pěkně započaté ku povšechnému probuzení i na dále vydatně spoluúčinkovati bude. Pročež tedy: „Na zdar!“ — J. T.

* *Zpěvácký spolek „Hlahol“ ve Zbirohu* uspořádal dne 3. února v městské radnici besedu. Program byl tento: 1. Hlahol, sbor od K. Bendla. 2. Deklamace. 3. Zpěv český, sbor od Kallivody. 4. Odvedeného prosba, sbor od P. Křížkovského. 5. Deklamace. 6. Quodlibet z národních písní od J. L. Zvonaře.

* *V Buckově* blíž Středokluk zřídil se zpěvácký spolek „Zvon“, jehož ředitel jest p. Antoš. Voláme mu na zdar!

* *Literátský spolek Českobrodský*, r. 1867 založený, odbýval dne 3. ledna druhou valnou schůzi. Sbor čítá 34 údů výkonných a 31 přispívajících. Roku 1868 přijato 190 zl. 64 kr., vydáno 140 zl. 42 kr. Sbor literátský přispívá nemálo k zvelebení služeb Božích, jmenovitě zpívají se tam *staročeské zpěvy* rorátní. V roce předešlém počalo řádné cvičení sboru ve zpěvích rorátních a v adventě přednášel je celý sbor k hlasu varhan.

* *Výbor zpěváckého spolku „Besedy“ v Brně* měl dne 3. února sezení, v němž byli zvoleni funkcionáři, a sice p. Dr. Zelinka za jednatele; p. Švarc za pokladníka a p. Peka za archiváře. Za sbormistra zvolil výbor jednohlasně opět p. Nesvadbů. Mimo to vyřízeno mnoho záležitostí, zvláště však k tomu se ve všem hledělo, aby spolek udržel se na tom stupni dokonalosti a zachoval si obliby. Dle usnešení výboru bude první beseda dne 15. března a v ní bude jistý výtečný pěvec pražský účinkovati.

* *Chrudimský „Slavoje“* účastnil se dne 31. ledna při vysvěcování nového pivováru zdařilým zpěvem.

Zprávy.

* *České divadlo.* 29. ledna: „Prodaná nevěsta,“ komická zpěvohra ve 2 jedn. od K. Sabiny. Hudba od B. Smetany — 31. ledna: „Maškarní ples krále Gustava III.“; — 2. února: „Prodaná nevěsta“; — 5. února: „Drahomíra,“ velká romantická opera ve 4 jednáních dle Fr. Širova sujetu od F. Böhma. Hudba od K. Šebora; — 7. února: „Prodaná nevěsta.“ Mladý náš původní repertoire operní může se honositi komickou zpěvohrou, již všim právem perlou národního umění nazvati smíme: Smetanovou „Prodanou nevěstou.“ Již text Sabinův patří bez odporu mezi nejlepší v naší literatuře, když také mikroskopickému skoumání dra-

maturgově snad ve všem a všude nevyhoví. Alespoň jest to samostatný, ukončený celek, jenž nám v jednoduchém veseloherním ději předvádí velmi šťastně volený a věrný obraz ze života vesnického a tím i několik postav v skutku velmi charakteristických. Ovšem jest osnova „Prodané nevěsty“ poněkud příliš skromná, tak že se tento sujet spíše jen pro malou veselohru nebo operetku hoditi zdá než pro větší zpěvohru; avšak Smetana dovedl ji svou hudbou dodatí takové živosti a zajímavosti, jak jen od hudebníka netoliko ve svém oboru vzdělaného, ale i jakousi básnickou žilou nadaného očekávati lze. Dále jest text i dosti realistický, ba musel jím býti, pakli se vůbec mělo jednou rozhodným krokem sáhnouti do venkovského života národního, — opět skalisko, jímž by mnohý skladatel k ourazu přijíti mohl, stana se všedním aneb i trivialním. Smetana idealisoval ale tento text způsobem věru podivuhodným, a nadchnul celek zvláštním jemným, poetickým, řekli bychom idyllickým pelem, jenž nás stále poutá a okouzluje. A ne jen něžné, vážné partie zpěvohry jsou takto idealisovány, ale i drasticky-komické, ano právě tyto objevují nadání skladatelovo a vzdělaný jeho vkus ve světle nejskvělejších. Neboť „Kecal“ a „Vašek“ k. p. zajisté nemohou věrněji a živěji býti charakterisováni, než v „Prodané nevěstě“; a přece zůstává hudba při vši neodolatelné komičnosti velmi ušlechtilou a elegantní; melodie, buď zpěváky, buď orchestrem přednášené, jsou vždy roztomilé a pikantní, nikde ale trivialní. Velkou zásluhou tohoto díla jsou jak známo též sbory, jenž jako rámeček všechny postavy zpěvohry objímajíce a v jeden obraz spojující svou bujarou svěžestí a rozhodným svým rázem národním v skutku elektrisují. A tento ráz národní jakož i lokální ton podarily se skladateli velmi šťastně v celé zpěvohře, jejíž partitura i v nejmenších podrobnostech svědomitě jest propracována a charakteristicky instrumentována, především pak v rozkošné ouvertuře. „Prodaná nevěsta“ vůbec není žádnou prací začátečnickou, již bychom si pouze proto vážili, že se v ní jeví nějaký nadějný talent, od něhož pro budoucnost můžeme — ale nemusíme — očekávati něco skvělého, nýbrž jest dílem mistra vzdělaného, jemuž popřáno bylo ponořiti se v nejtajnější hloubi ducha a života národního, a stává se tudíž nejen den ode dne oblíbenější a populárnější, ale vydobude zajisté českému umění ne méně než svému skladateli spravedlivého uznání i v kruzích nejšířších, pakli — jak jsme zaslechli — vyjde tiskem u výtahu klavírním. — V posledních dnech se tato zpěvohra opět objevila na našem repertoaru a sice v částečně novém spracování. U každého snažného umělce značí již několik roků patrný pokrok na dráze umělecké jeho činnosti, a můžeme to nazvati věcí skoro nemožnou, aby psal nebo skládal za rozličných dob docela v témže duchu a směru. Zdá se nám, že právě z této, i skladatelem uznané příčiny se hlavní dvě změny v „Prodané nevěstě“ netýkaly tak dalece momentův, kterýmiž vládne základní barvitost celku, nýbrž spíše nové, různé živly do zpěvohry uvádějí, jenž se bez toho co protivy od ostatních scén rozhodně lišiti musí. A s tohoto stanoviska vítáme tyto změny upřímně hlavně v druhé polovici 1. jednání; neboť ohnivý sbor píjäcký a vůbec přeložení celé závěreční scény tohoto aktu do krčmy šťastně doplňují všestrannou plastickou charakteristiku bodrého lidu venkovského živým svým kontraktem k ostatním částem zpěvohry, a též nově vložený tanec na začátku 2. jedn. přispívá k přisnějšimu naznačení veselosti „posvicenské“ a tvoří zároveň jakýsi smířující střed mezi něžností celku a burleskní scénou komediantskou, zajisté též velmi charakteristickou pro život vesnický. Jen nová Mařenčina arie v druhém jednání jeví tendenci, splynouti úplně se základním organismem původní partitury, a tu bychom skoro vytýkali této půvabné skladbě jakýsi sentimentální nádech, naivní povaze Mařenčině cizí; než i ten ospravedlňuje poněkud situace. Komediántův kuplet „o ko-

medii ve světě,“ jenž se při posledním představení (7. led.) vynechal, oželeli jsme hlavně proto velmi snadně, že ho pan Mošna přednáší jako každý jiný kuplet v kterékoliv frašce. — Skvělé provedení „Prodané nevěsty,“ již si slečna Rückaufová zvolila za benefici, pokládáme za dostatečně známé. Hlavní úlohy Mařenky (sl. beneficiantka), Jeníka (p. Lukes) a Kecala (p. Paleček) jsou svěřeny umělcům, kteří i básníkovi i skladateli dovedou vyhověti, a tudíž nejšťastnějšího úspěchu nikdy se neminou. Duetto v krčmě „Znám jednu dívku,“ miláčka našeho obecenstva, museli pánové Lukes a Paleček jako vždy opakovati. Též ostatní spoluúčinkující dostali náležitě svým úlohám; zejména mají slečny Sáková a Hanušová a pánové Doubravský a Šebesta velkou zásluhu o provedení krásného sextettu v 2. jedn. (se sl. Rückaufovou a p. Palečkem), a pánové Kysela a Mošna o rozveselení obecenstva. Sbory byly jako jindy výborné. „Polku“ v 2. jednání provedly naše baleriny dosti zdařile. Obecenstvo bylo velmi animované a hlučný potlesk skoro po všech číslech dokazoval, jak velice oblíbená jest Smetanova zpěvohra. — Posledního ledna opakoval se poprvé Auberův „Maškarní ples,“ o jehož provedení se zde ještě několika slovy zmíniti musíme. „Amalie“ paní Ress-Blažkové patří snad mezi nejlepší úlohy této umělkyně a zajímala nás hlavně v pohnutějších scénách 3. a 4. jednání. Pan Lukes učinil z Gustava III., co vůbec na slovo vzatý umělec učiniti může zpěvem a hrou z tak smutné postavy; již první jeho arie, velmi bleďá a bezvýznamná stala se pěkným efektem koncertním, a též druhé jednání poskytlo mu dosti příležitosti, aby i zde vynikl. Nejskvělejšího provedení těšilo se ale bez odporu jednání třetí; neboť zde se především spojili paní Ress-Blažková s pány Lukesem a Čechem (Ankarström) k výtečnému provedení scény, již si i co do komposice velice vážiti musíme. Ve čtvrtém jednání účinkovaly nejvíce začáteční scéna mezi Ankarströmem a Amalií, jakož i vokální terzetto, svěžími hlasy pánů Barcala, Šebesty a Čecha velmi přesně provedené. Sl. Hanušová dávala věstkyni Arvedsonovou velmi slušně a u slečny Kupkové (páže Oskar) pozorovali jsme zajisté pokrok, jenž se ale přílišnou nejistotou a nespělostí slečninou skoro paralyzuje. I ostatně bylo představení zdařilé, sbory hlavně v 1. a 5. jedn. výborné. Operu řídil p. kapelník Čech. Režii děkujeme za vynechání prvního čísla baletního v 5. jednání při první reprisi; ostatně byl balet jako při prvním představení, „čínský tanec“ se musel ale opakovati! — Nepochopujeme sice, proč si p. Kysela vyvolil pro svůj příjem právě operu, v níž zpívá toliko — deset slov, jsme ale přece za to povděční, že jsme opět uslyšeli Šeborovu „Drahomíru.“ Mimo pana Lukesc, jenž převzal — zajisté v prospěch celku — úlohu „Milina,“ bylo obsazení totéž jako dříve; i sl. Rastelli-ová zpívala „Slavinu“ co host a sice se známým již dobrým úspěchem. Též paní Benevic-Miková v titulní úloze, pánové Paleček (Krůvoj) a Lev (Boleslav) přičinili se všemožně, aby Šeborovo dílo obecenstvu důstojně, na mnoze skutečně se skvělým výsledkem předvedli. Škoda že totalní indisposice páně Lvova, následkem již se dvě čísla (arie v 2. a terzett v posledním jednání) vynechat musela, dojem celku alterovala. Též „Krůvoj“ nezpíval svou arii na začátku 4. jedn. Sbor družiček v témže jednání, jindy skoro nejoblíbenější číslo opery, minul se tenkrátě všeho potlesku, ačkoliv četné obecenstvo jinak solisty štědře vyznamenávalo a po aktech volalo i s panem skladatelem, jenž operu sám řídil. Několik poznámek o skladbě samé učiníme v příštím čísle. O. H.

* Lumír malostranský odbývá v neděli dne 14. února t. r. o 2. hodině odpoledne valnou svou hromadu. Vyzývají se veškerí pp. výkonní členové, aby se v úplném počtu ke schůzi té dostavili. Programm: 1. Zpráva jednatelská. 2. Zpráva účetní. 3. Volba výboru. 4. Volné návrhy.

* Do školy pro vzdělání se ve hudbě vojenské mohou býti přijati jen tací aspiranti, kteří dosáhli sedmnáctého roku

svého stáří a se již *propravnými vědomostmi hudebními* vykázáti mohou. Aspiranti ti obdrží, vynikají-li pilností a prospívají-li dobře už ve škole, *přídavek a vyznamenání vojenské*. Přitom požívají *výhody*, že mohou bezplatně navštěvovati *obě zemská divadla*, což ku vzdělání v hudbě velice napomáhá.

* *Varhanická škola* čítá letos 64 posluchačů. V prvním ročníku je 38 žáků a sice 32 Čechů, 5 Němců a 1 Slovák, v druhém ročníku 25 Čechů a 1 Němec. Dle toho bylo by žádoucí, aby se v obou ročnících přednášelo *v českém jazyku*.

* *Hudba chrámová*. V nynějším čase bohužel zřídka hledí se na původní ráz hudby chrámové a zejména dochází nás stížnosti na varhaníka v chrámu sv. Ignáce. „Člověk ten,“ píše se Naším Listům, „svého řemesla jest *uzenář*, který o hudbě chrámové žádného ponětí nemá, a maje od tamních duchovních správců 120 zl. ročně za hru *chrámovou*, hraje v svaté vánoční době lidem *úryvky strašáků a kalamajek*. Nešetřnost tato působí velké pohoršení u lidu chrám navštěvujícího a jest tudíž na čase, aby v ohledu tom nějaká změna se stala.

* *Vypsání ceny*. Zpěvácký spolek „Branislav“ v Jilemnicích vypisuje tímto cenu 2 dukátů za *nejlepší čtyřhlasovou skladbu pro mužský sbor*. Lhůta, v které se skladby zasílají mohou, bude trvati až do 31. března roku tohoto. Skladby necht se zašlou frankované v partituře s nějakým heslem a s zapečetěným jménem skladatelovým s tímž heslem na zevnější straně obálky, pod adrese: „Zpěv. spolku Branislavu v Jilemnicích“; budou pak vesměs zpívány veřejně v besedě, a ta, která se zalíbí obecenstvu nejlépe, počtí se cenou. Jak mile bude cena některá skladbě přiřknuta, rozpečetí se obálka, jež bude jméno skladatelovo obsahovati a ohlásí se *název skladby i jméno jejího původce* a cena určená se mu doručí. Ostatní skladby zašlou se dle přání skladatelů frankované pod udanou cifrou zpět. — Jos. Tauchmann, předseda spolku.

* *O Nápravníkově pětiaktové ruské opeře* „Nižgorodci“ (slova od Kalašnikova) vyslovuje se dopisovatel „Signalů,“ jenž se ovšem na ni díval německými brejlemi, jak následuje: „Kdo očekával za titulem „Nižgorodci“ historické libretto, ten se zklamal na prasto. Opera končí vítězoslavným vchodem vítězných Rusů v Moskvě; avšak divák nevidí ničehož, než jak Minin se sebraným ruským vojskem Poláky vyhání, a zcela obyčejná historie tvoří jádro celého děje, které se pracně vleče skrze pět příliš dlouhých aktů, zajímavosti postrádajících. Hudbě p. Edvarda Nápravníka schází především dramatická barva; forma ruské písně převládá, aniž by se povznesla nad meze obyčejnosti. Hudba jest naprosto dobrá, ano příliš dobrá; avšak v celé partituře nenachází se ani jediného ohniska, ani jediného čísla, které by obecenstvo uchvátilo, ačkoliv mohl skladatel při všem tom, že libretto není valné, přec některé situace tak hudebně utvořiti, aby obecenstvo mimovolně zanítily. Oblíbený kapelník p. Nápravník byl všeobecně oslavován, mnohokrát vyvolán a bohatými dary obmyslen; i obyčejný zlatý vavřínový věnec tu nescházel. Úprava a scenerie je skvělá; ku konci opeře objeví se 16—20 koní na jevišti. Co zvláštnost podotýkám, že se zpívá za scénou ve výjevu chrámovém třetího aktu řeckému obřadu přináležející zpěv, jenž se přednáší při každých službách božích mezi mší, což se až dosud na divadle nedovolovalo. Tato scena s odpovídajícím sborem na jevišti líbila se nejvíce.“ Tak daleko německý dopisovatel; uvidíme, jak se náš dopisovatel petrohradský o opeře té vysloví.

* *Slč. Žofie Dietrichova* vystoupila dne 4. února v abonmentním koncertě Gewandhausu v Lipsku poprvé a došla rozhodného výsledku. Nadaná umělkyně naše přednášela nejprve koncert G-dur od Beethovena. Posuzovatel v Deutsche A. Ztg. v Lipsku pronáší se o hře slč. Dietrichové, jak následuje: Slč. Dietrichova je důstojnou interpretkou Beethovena a vyhověla s inteligencí a duchaplnou charakteristikou obsah velmi drahocenné skladby té, ačkoliv její v celku solidní technika úplně ještě neodpovídá v jednotlivostech intencím jejím. Přesto appassionato od Rob. Schumanna dělalo jí jak se zdá v technickém ohledu

přílišných obtíží, než aby se mohla tato beztoho nevděčná skladba líbiti. V „Zastaveničku“ od St. Hellera (op. 81. čís. 7.), i ve „Valčíku“ od Chopina (op. 34. č. 3.) osvědčila sleč. Dietrichova elegantní svou hru.

* *Slč. Gabriela Hofrichtrova*, Pražanka a kolor. pěvkyně u divadla v Norymberku, jest rozhodným miláčkem tamějšího obecenstva. „Zvláštním uměleckým výkonem,“ praví dopisovatel do Lip. Th. Ztg., „byla Marta slečny Hofrichtrovy v stejnojmenné opeře. Její vzácná sběhllost technická ve zpěvu vyznačuje se pasážemi výtečným hlasem provedenými, čistým trilkem a znamenitou, neunavným cvičením dosaženou koloraturou jmenovitě v staccatu.“

* *Slč. Vizjakova*, Horvátka, a miláček Bukareštského obecenstva, které ji v představení „Marty“ nadšenou chválou obsypalo, engažována jest pro tento rok u královského divadla v Turině.

* *Slč. Hülgerthova*, Moravanka, je nyní co primadonna engažována v Detmoldu.

* *Pan Lábor*, nevidomý to pianista český a virtuos krále Hannoverského, vrátil se ze svých cest po Německu opět do Vídně. Naposledy koncertoval v Detmoldu s nejskvělejším úspěchem.

* *Pan Václav Hausmann* sepsal a uvedl v hudbu libretto nové operettky „Ženichové“, k níž se, jak se Thalie dovídá, odbývají už zkoušky na českém divadle.

* *Pan Jindřich Pech*, pianista a skladatel, zařídil jak známo v Plzni hudební ústav (říšské předměstí čís. 365), v němž bude od 1. února mimo jiné vyučovati též *zpěvu sborovému* ve společenských hodinách jak pro pány, tak i pro *dámy*.

* *Pan Lžičar*, druhdy ředitel Záhřebského „Kola“, spravuje nyní úřad sbormistrovský srbského kostelního zpěváckého spolku v Pančově.

* *Pan Čeněk Hendrych*, býv. žák Pražské školy varhanické, účinkuje nyní co ředitel kůru v katedrálním chrámě v Senji (v Přímoří).

* *Pan Frant. Ptáček*, bývalý anglický kapelník, zastává, jak se nám píše, od r. 1867 chorregentské místo v chrámu sv. Jiřího v Leicesteru (v Anglicku). V posledních pěti letech provedl tam náš rodák dvě oratoria Samsona a Saula od Haendla, které ještě obecenstvo v Leicesteru nebylo slyšelo.

* *Pan Cantarelli* (vlastně Trousil), tenorista, engažován jest u divadla v St. Gallen ve Švýcarsku, kdež mu kritika nemalých dělá poklon. „Že náš výtečný hrdinský tenor,“ píše dopisovatel do Lipských novin „Th. Ztg.“, „pan Cantarelli co Alamír a Masaniello skvělého dosáhl úspěchu, netřeba podotýkati; že však lyrickými partii tenorovými Tomáše (v Cikánci), Jánoše (Lehká kavalerie) a Fritze (Vévodkyně z Gerolsteinu) stejně slavil triumfy, to se jen velmi málo kolegům jeho ve zpěvu podaří.

* *Uprázdňená místa hudebnická*. Pro značné místo francouzského Švýcarska hledá se mladý, vzdělaný hudebník, aby převzal řízení více spolků (orkestru, smíšeného a mužského sboru). Při pili vytěží zde i se soukromým vyučováním 3500 franků (1400 zl. r. č.). Hlavní požadavky: Znalost orkestru a zpěvu, hra na piano a na některý jiný orchestrální nástroj, nejlépe housle. Uchazeči necht se obrátějí k panu Jorny-mu, presidentu de la societé filharmonique St. Jmier (Suisse). — Výtečný ladič pian, jenž znaje důkladně mechaniku, také obstojně na piano hráti umí a se vykázáti může vysvědčeními, hledá se do Holandska. Nabídnutí budtež zaslána v něm. řeči p. Ch. F. Ryken et Com., továrníku pian v Haagu.

Listárna. Panu Květoslavu v Charkově: Dopisy budou nám velice vítány. — Panu kap. Hösslimu v L. a M. Nováčkovi v Bílé Církvi: Račte poslat partitury, honorář je 5 procent z hrubého výnosu z každého představení. Pu P.: Dopisy z Moskvy a z Petrohradu příště.